Toekomstig KLM

GemeenteBelangen
Kaatsheuvel • Loon op Zand • De Moer

Verzoek interpellatie tot stand komen begroting 2025 Loon op Zand

Geachte voorzitter van de raad van Loon op Zand,

GemeenteBelangen en Toekomstig KLM, hierna te noemen interpellanten, vragen met dit verzoek een interpellatiedebat aan voor de vergadering van de gemeenteraad Loon op Zand van 20 maart 2025. Aanleiding van het interpellatiedebat is het in de ogen van interpellanten niet systematische en zeer gefragmenteerde verloop van informatieverstrekking met betrekking tot het begrotingsproces 2025 door het college aan de raad en daarmee samenhangende en daaruit voortvloeiende zaken.

Doel van dit debat is dan ook om onze bevindingen van ons gezamenlijk onderzoek te toetsen aan de antwoorden op de vragen die wij hieronder stellen, om alsdan te debatteren over de wijze waarop en vooral waarom het begrotingsproces 2025 zich zo heeft voltrokken zoals dat is gebeurd.

Gedurende het jaar 2024 heeft zich een aantal feiten, besluiten dan wel ontwikkelingen voorgedaan, die financiële impact hebben op het begrotingsproces 2025. We noemen ze:

1) De aankondiging op 20 juni van de vermeerdering GR lasten, leidend tot meer lasten van de eigen begroting 2025. Deze meer lasten voor 2025 bedroegen €774k. De effecten worden meegenomen in de primitieve Begroting 2025.

2) De BERAP is door uw college op 24 juni vastgesteld. Deze BERAP kwam voor de raad te laat om te betrekken bij de Algemene Beschouwingen en de raadsvergadering in juni. De wethouder onderkent dit en onderzoekt de opties (overigens tot op heden nog geen reactie). Zo kon het gebeuren dat de raad op 27 juni de Kadernota 2025 vaststelt, maar dat de BERAP pas na de zomervakantie wordt behandeld. In ieder geval wordt besloten dat het nieuwe beleid (vanuit de Kadernota) wordt meegenomen in de Begroting 2025. De tweede belangrijke mutatie voor de primitieve Begroting 2025 is dus een feit.

3) Op 29 augustus wordt de BERAP door de raad vastgesteld. In de RIB meicirculaire staat evenwel het gecumuleerde resultaat met BERAP en de GR meer lasten. De BERAP/meicirculaire geeft twee signalen af. Een tegenvaller van € 897k (excl. GR meerlasten) voor 2024 en een negatieve doorwerking voor 2025 e.v. De Begroting 2025 is dus al gevormd door deze drie mutaties. Daarbij heeft de raad de samenhang tussen Kadernota en de impact van de BERAP niet kunnen beoordelen door het tardief aanbieden van de BERAP door het college.

4) Op 17 september (Prinsjesdag) ontvangt het college de september circulaire vanuit het Rijk.

5) Op 1 oktober stemt het college in met de Begroting 2025.

6) In dezelfde vergadering van de Begroting 2025 (1 oktober) stemt het college ook in met het verzenden van een RIB (gedateerd 26 september) over kostenoverschrijdingen Jeugdhulp

van € 943k. De overschrijding heeft betrekking op 2024. Uit college informatie volgt dat deze informatie niet meer kon worden verwerkt in de BERAP. De RIB geeft geen zicht op financiële effecten na 2024.

7) Op 15 oktober besluit het college over de inhoud van de RIB septembercirculaire (gedateerd 30 september).

8) In dezelfde vergadering (15 oktober) besluit het college tot verzending van een RIB over additionele kostenoverschrijdingen in de jeugdhulp. De kosten hebben betrekking op 2024. Ook in deze RIB geen zicht op financiële meerjaren effecten na 2024.

9) Drie weken later (7 november) stelt de raad de begroting 2025 vast. Het nieuwe beleid (Kadernota), de meicirculaire en de BERAP zijn verwerkt. De septembercirculaire verwerking volgt in de Slotwijziging, wordt aangegeven. *De wetenschap dat de toegenomen jeugdhulp kosten in 2024 een structureler effect heeft dan begroot is in deze begroting, is dan nog steeds niet actief aan de raad gecommuniceerd, laat staan dat de omvang daarvan bij de raad bekend is.*
De financiële vergezichten zijn positief. De coalitie stelt i.v.m. de financiële kwetsbaarheid van 'smalle' positieve resultaten een extra bezuiniging bij motie voor van € 400k, welke wordt aangenomen. Op 19 december zal dit bedrag worden opgehoogd tot 468k i.v.m. geen dekking door het royeren van de parkeerleges. Dit bevestigt het beeld dat de raad het aankomende tekort van € 2,7 miljoen in 2025 en in totaal € 7 miljoen over de jaren 2025 t/m 2027 niet heeft zien aankomen, althans niet in die miljoenen omvang.

10) Donderdag 19 december 2024: de raad neemt kennis van het verwachte tekort over 2024 van circa € 2,5 miljoen. De eerste begrotingswijziging 2025 daarentegen is verbijsterend voor de interpellanten. De begroting 2025, vastgesteld op 7 november, is opeens gedateerd. Een compleet ander financieel beeld maakt zich meester van de gemeente.

Legenda:

- GR = Gemeenschappelijke regeling(en)
- BERAP = BestuursRapportage
- k = Bedragen te vermenigvuldigen met 1000
- RIB = Raads Informatie Brief

Bovenstaande feiten en omstandigheden zijn ontleend aan iBabs, waarin alle data staan van de collegevergaderingen, raadsvergaderingen, audit comité, raadsinformatiebrieven, evenals vragen & antwoorden van raadsleden. Interpellanten hebben voor het doel van dit debat daaruit geput. Uitsluitend de data uit dit systeem zijn gebruikt om bovenstaande feiten in een chronologische volgorde te zetten. Door de college- en raadsbesluiten in dit tijdsperspectief te zetten ontstaat een realistisch beeld hoe het proces m.b.t. verloop lopende begroting 2024 en het ontstaan van de begroting 2025 zich heeft voltrokken. Interpellanten hebben een tabel opgesteld, waarin de voor dit doel belangrijkste besluiten of momenten zijn vastgelegd. Deze tabel delen wij met de gehele raad en het college. Interpellanten zijn immers de mening toegedaan dat waarheidsvinding alleen maar mogelijk is als er consensus bestaat over de feiten. Het interpreteren van feiten hebben interpellanten in een andere tabel opgenomen. Hierin hebben wij voor onszelf zichtbaar gemaakt op welk moment de raad welke informatie ontving en van wie. Aan deze bevindingen hebben wij onze conclusies verbonden, die wij aan de hand van het interpellatiedebat willen toetsen. Daarom wordt het college c.q. de wethouder van financiën verzocht de volgende vragen te beantwoorden.

Vragen

1) Waarom meldt uw college de raad pas begin oktober 2024 over de ontstane jeugdhulp kosten overschrijdingen 2024, terwijl andere gemeenten dat veel eerder hebben gedaan?
2) In de RIB's van 26 september en 18 oktober geeft u geen zicht op de impact van deze ontwikkeling op de meerjaren begrotingen na 2024. Had u dan nog geen enkel beeld dat de overschrijdingen na 2024 van ongeveer gelijke omvang zouden zijn? Zo ja, waarom heeft u dit niet in de RIB's opgenomen? Zo nee, waarom heeft u geen indicatief beeld gegeven?
3) Uw college gaf in de RIB van 26 september aan dat de relevante informatie over de ontwikkelingen van de overschrijdingen in de jeugdhulp kosten niet in de BERAP kon worden verwerkt. Maar reeds in mei was bekend dat deze overschrijdingen aanstaande waren. De BERAP werd pas op 24 juni door het college vastgesteld, dus de wetenschap over deze ontwikkeling was er al langer. Wat is de reden dat het college dan toch nagelaten heeft deze belangrijke ontwikkeling op te nemen in de BERAP ?
4) Door niet tijdig melding te maken van de negatieve kostenontwikkeling van de jeugdhulpkosten, heeft u bewust gekozen voor het opzetten van een Begroting 2025, waarbij u ten tijde van de college besluitvorming (op 1 oktober) al wist dat de Begroting niet meer reëel kon zijn. Op zijn laatst had u in onze ogen de verplichting om de raad op 7 november te informeren – hoe indicatief dan ook – dat het begrote overschot voor 2025 niet meer dan een virtueel cijfer was. U heeft de raad door uw daad en gedrag niet in de kracht gezet van budgethouder om eventueel nog tot voorstellen van ombuigingen te komen. Waarom heeft het college niet transparant hierover gecommuniceerd met de raad?
5) Wat is de (beweeg-)reden dat u het niet nodig vond om nog vóór besluitvorming door de raad van de Begroting 2025 (op 7 november 2024) de raad te informeren dat het beeld van de primitieve begroting 2025 bij besluitvorming al gedateerd is en in feite een miljoenenstrop zou moeten uitstralen?
6) Bent u oprecht van mening dat goed bestuurderschap het rechtvaardigt om de raad een Begroting 2025 op 7 november voor te leggen met uitsluitend positieve vergezichten en vervolgens reeds op 19 december met zodanige wijzigingen te komen, dat het begrotings-resultaat 2025 nu een tekort van € 2,7 miljoen vertoont (totale tekorten € 7 miljoen t/m 2027), zonder dat uw college daarvoor ook maar één oplossingsrichting heeft aangereikt?
7) Als de primitieve begroting conform de Slotwijziging cijferreeks zou zijn opgesteld, dan had de Provincie niet alleen de goedkeuring onthouden, maar was de ondertoezichtstelling een reële optie geweest. Is dit de reden geweest van uw handelwijze?
8) De afgegeven goedkeurende verklaring door de Provincie is enkele dagen voor de besluitvorming van de Slotwijziging aan de gemeente verzonden. De wet stelt dat begrotingswijzigingen binnen twee weken aan de Provincie moeten worden gezonden. Deze voorwaarde staat overigens ook in de provinciale brief. Kunt u ons informeren welke reactie de Provincie heeft gegeven naar aanleiding van de eerste begrotingswijziging ?

Wij zullen naargelang uw antwoorden in tweede aanleg zo nodig verhelderende vragen stellen.

Met vriendelijke groet,
Kaatsheuvel, 17 maart 2025

Namens GemeenteBelangen,

W. van Boven

Namens Toekomstig KLM

M. Krikken

Bijlage: Tabel chronologische gebeurtenissen